

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การรับบริการให้การศึกษาผู้ใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัย : กรณีนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามกับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ในปีการศึกษา 2543

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1. กลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ในปีการศึกษา 2543 ที่ไม่ได้เรียนรายวิชา 421-101 การใช้ห้องสมุดและทักษะการเรียนรู้ จำนวน 920 คน จำแนกเป็นคณะต่างๆ ดังรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนนักศึกษาจำแนกตามคณะที่ศึกษา

คณะที่ศึกษา	จำนวนนักศึกษา (คน)
คณะศึกษาศาสตร์	270
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	355
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	170
วิทยาลัยอิสลามศึกษา	125
รวม	920

2. การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสุ่มหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการของยามานะ (Yamane, 1973) ดังนี้

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

สูตร กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างให้
$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ $N =$ ขนาดของประชากร ให้ $N = 920$

$e =$ ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง ให้ $e = .05$

$n =$ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

แทนค่า
$$n = \frac{920}{1+920(.05)^2}$$

ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 278 คน

3. การสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ดังนี้

3.1 การสุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามคณะที่ศึกษา และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของขนาดชั้นภูมิ (Proportional Stratified Sampling) จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาจำแนกตามคณะ ดังรายละเอียดในตาราง 2

ตาราง 2 กลุ่มตัวอย่างแยกตามคณะ เปรียบเทียบกับกลุ่มประชากรทั้งหมด

คณะที่ศึกษา	กลุ่มประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
คณะศึกษาศาสตร์	270	81
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	355	108
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	170	50
วิทยาลัยอิสลามศึกษา	125	39
รวม	920	278

3.2 เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยผู้วิจัยให้นักศึกษาผู้ช่วยวิจัยซึ่งผ่านการปฐมนิเทศจากผู้วิจัยแล้วจำนวน 2 คนนำแบบสอบถามแจกให้แก่ผู้ใช้ห้องสมุดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคณะรวม 278 คน ในเดือนกุมภาพันธ์เป็นระยะเวลา 1 เดือน สาเหตุที่ผู้วิจัยเลือกช่วงการเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนกุมภาพันธ์เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาในการเข้าใช้บริการของห้องสมุดเป็นระยะเวลาพอสมควร ซึ่งสามารถจะให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามในเรื่องการรับบริการให้การศึกษาผู้ใช้ห้องสมุดแก่ผู้วิจัยได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามซึ่งเป็นชุดคำถามที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ได้ระบุไว้ เป็นเครื่องมือหลักในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี การให้การศึกษาผู้ใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัย
2. สร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ช่วยตรวจสอบแก้ไขสำนวน ภาษาให้ถูกต้อง เหมาะสม ตรงตามเนื้อหาและครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย
4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2, 3, และ 4 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จำนวน 20 คน เพื่อตรวจสอบปัญหาและอุปสรรคในการตอบแบบสอบถาม เช่น ความชัดเจนของคำถามในแบบสอบถาม
5. นำแบบสอบถามให้บรรณารักษ์งานบริการของหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี สำนักวิทยบริการ จำนวน 4 คน ตรวจสอบเพื่อขอคำแนะนำในเรื่องแนวความคิด เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) เนื่องจากบรรณารักษ์งานบริการเป็นผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับบริการให้การศึกษาผู้ใช้ทั้ง 14 ประเภทนี้
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแบบสอบถามครั้งสุดท้าย ก่อนนำไปใช้ในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
7. จัดพิมพ์แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นักศึกษาผู้ช่วยวิจัยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบและรอรับคืนในห้องสมุด
2. นักศึกษาผู้ช่วยวิจัยตรวจสอบรายชื่อกลุ่มตัวอย่างที่กรอกแบบสอบถามแล้วตามคณะที่ศึกษา เพื่อป้องกันความซ้ำซ้อน
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ร่ำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบตามจำนวนที่กำหนด จำนวน 278 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้จากผู้ใช้ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/for Windows มีขั้นตอนดังนี้

1. สร้างแฟ้มข้อมูล และป้อนข้อมูลตามคู่มือลงรหัสที่ได้กำหนดไว้แล้ว
2. สรุปข้อมูลเป็นรายตัวแปร (Univariate Analysis) โดยที่ตัวแปรส่วนใหญ่ผันแปรเป็นมาตรา นามบัญญัติ (Nominal Scale) จึงสรุปด้วยการแจกแจงความถี่ แสดงค่าร้อยละแล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ด้วยการใช้อย่างตารางไขว้หรือ ตารางการฉกัจ (Contingency Analysis) แสดงเป็นตารางอัตราส่วนร้อยละ (Percentage Table)
4. ทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบไค-สแควร์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่

ค่าร้อยละ ใช้สูตร (Simpson, 1988 : 95)

$$p = \frac{f * 100}{n}$$

เมื่อ	p	แทน	ค่าร้อยละ
	f	แทน	ค่าความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	n	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2. สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics)

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ สถิติไค-สแควร์ (Chi - Square) ใช้สูตร (Lutz, 1983 : 149)

$$\chi^2 = \sum \frac{(fo - fe)^2}{fe}$$

เมื่อ	χ^2	แทน	ค่าไค-สแควร์
	fo	แทน	ความถี่ที่ได้จากการสังเกต
	fe	แทน	ความถี่ที่ได้จากการคาดหวัง